מִי יֵימַר דְּמִגַּנְבָא וְאִם תִּימְצֵי לוֹמַר דְּמִגַּנְבָא מִי יֵימַר דְּמִשְׁתַּכַּח גַּנָּב וְאִי מִשְׁתַּכַּח גַּנָּב מִי יֵימַר דִּמְשַׁלֵּם דִּלְמָא מוֹדֵי וּמִפְּטַר אָמַר רָבָא נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר לוֹ לִכְשֶׁתִּגָּנֵב וְתִרְצֶה וּתְשַׁלְּמֵנִי הֲרֵי פָּרָתִי קְנוּיָה לְךָ מֵעַכְשָׁיו מַתְקִיף לָהּ ר' זֵירָא אִי הָכִי אֲפִי' גִּיזוֹתֶיהָ וּוְלָדוֹתֶיהָ נַמִּי אַלְמָּה תַּנְיָא *חוּץ מִגִּיזוֹתֶיהָ וּוְלָדוֹתֶיהָ אֶלָּא אָמַר ר' זֵירָא נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר לוֹ חוּץ מִגִּיזוֹתֶיהָ וּוְלָדוֹתֶיהָ וּמַאי פַּסְקָא סְתָמָא דְּמִלְּתָא שְׁבָחָא דְּאָתְיָא מֵעָלְמָא עָבֵיד אִינִישׁ דְּמַקְנֵי שְׁבָחָא דְּמִגּוּפָהּ לָא עָבֵיד אִינִישׁ דְּמַקְנֵי אִיכָּא דְּאָמְרֵי אָמַר רָבָא נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר לוֹ לִכְשֶׁתִּגָּנֵב וְתִרְצֶה וּתְשַׁלְּמֵנִי סָמוּךְ לִגְנֵיבָתָהּ קְנוּיָה לְךָ מַאי בֵּינַיְיהוּ אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ קוּשְׁיָא דְּרַבִּי זֵירָא אִי נַמִּי דְּקַיְימָא בַּאֲגַם: שִׁילֵּם וְלֹא רָצָה לִישָּׁבַע [וְכוּ']: *א"ר חִיָּיא בַּר אַבָּא א"ר יוֹחָנָן לֹא שִׁילֵּם שִׁילֵּם מַמָּשׁ אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁאָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם אע"פ שֶׁלֹּא שִׁילֵּם תְּנַן שִׁילֵּם וְלֹא רָצָה לִישָּׁבַע שִׁילֵּם אִין לֹא שִׁילֵּם לֹא אֵימָא סֵיפָא נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם טַעְמָא דְּלֹא רָצָה הָא רָצָה אע"פ שֶׁלֹּא שִׁילֵּם אֶלָּא *מֵהָא לֵיכָּא לְמִשְׁמַע מִינַּהּ תַּנְיָא כְּוָתֵיהּ דְּר' יוֹחָנָן *הַשּׂוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ וְנִגְנְבָה וְאָמַר הַלָּה הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם וְאֵינִי נִשְׁבָּע וְאח"כ נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל לַשּׂוֹכֵר אָמַר רַב פָּפָּא שׁוֹמֵר חִנָּם כֵּיוָן שֶׁאָמַר פָּשַׁעְתִּי מַקְנֶה לֵיהּ כְּפֵילָא דְּאִי בָּעֵי פָּטַר נַפְשֵׁיהּ בִּגְנֵיבָה שׁוֹמֵר שָׂכָר כֵּיוָן שֶׁאָמַר נִגְנְבָה מַקְנֶה לֵיהּ כְּפֵילָא דְּאִי בָּעֵי פָּטַר נַפְשֵׁיהּ בִּשְׁבוּרָה וּמֵתָה שׁוֹאֵל שֶׁאוֹמֵר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם לֹא מַקְנֵי לֵיהּ כְּפֵילָא בְּמַאי הֲוָה לֵיהּ לְמִפְטַר נַפְשֵׁיהּ בְּמֵתָה מֵחֲמַת מְלָאכָה מֵתָה מֵחֲמַת מְלָאכָה לֹא שְׁכִיחַ אִיכָּא דְּאָמְרֵי אָמַר רַב פָּפָּא שׁוֹאֵל נַמִּי כֵּיוָן שֶׁאָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם מַקְנֵי לֵיהּ כְּפֵילָא דְּאִי בָּעֵי פָּטַר נַפְשֵׁיהּ בְּמֵתָה מֵחֲמַת מְלָאכָה אָמַר לֵיהּ רַב זְבִיד הָכִי אָמַר אַבַּיֵּי שׁוֹאֵל עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם מַאי טַעְמָא הוֹאִיל וְכָל הֲנָאָה שֶׁלּוֹ בְּדִיבּוּרָא לֹא מַקְנֵי לֵיהּ כְּפֵילָא תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב זְבִיד הַשּׁוֹאֵל פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ וְנִגְנְבָה וְקִידֵּם הַשּׁוֹאֵל וְשִׁילֵּם וְאח"כ נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל לַשּׁוֹאֵל לְלִישָּׁנָא קַמָּא דְּרַב פָּפָּא וַדַּאי לֹא הָוְיָא תְּיוּבְתָּא לְלִישָּׁנָא בַּתְרָא לֵימָא תֶּיהֱוֵי תְּיוּבְתֵּיהּ אָמַר לָךְ רַב פָּפָּא מִי אַלִּימָא מִמַּתְנִיתִין דְּקָתָנֵי שִׁילֵּם וְאוֹקִימְנָא בְּאָמַר הָכָא נַמִּי בְּאָמַר מִי דָּמֵי הָתָם לֹא קָתָנֵי קִידֵּם הָכָא קָתָנֵי קִידֵּם מַאי קִידֵּם קִידֵּם וְאָמַר הָא מִדְּקָתָנֵי גַּבֵּי שׂוֹכֵר וְאָמַר וְגַבֵּי שׁוֹאֵל קִידֵּם ש"מ דַּוְקָא קָתָנֵי מִידֵּי *גַּבֵּי הֲדָדֵי תַּנְיָא שַׁיְילִינְהוּ לְתַנָּאֵי דְּבֵי רַבִּי חִיָּיא וּדְבֵי ר' אוֹשַׁעְיָא וַאֲמְרֵי גַּבֵּי הֲדָדֵי תַּנְיָין פְּשִׁיטָא אָמַר אֵינִי מְשַׁלֵּם וְחָזַר וְאָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם הָא קָאָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם אֶלָּא אָמַר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם וְחָזַר

מי יימר דמגנבא. שעתיד להיגנב דליקני ליה כפל בשעת מסירה דעל כרחך משעת מסירה בעי לאקנויה שמשכה מימנו על מנת כן: **נעשה כאומר לו.** בשעה שמסרה לו דקים להו לרבנן דניחא להו לבעלים שיהא בטוח בקרן על מנת שיהא ספק כפל העתיד לבא של שומר והרי היא כמסרה לו על מנת כן שאם תגנב וישלם לו קרן שתהא פרה קנויה לו משעה שמסרה נמלא למפרע כשגנב הגנב של שומר היתה דפרה כבר היא בעולם: **אי הכי.** דנמלא שהיתה שלו משעה ראשונה יזכה אף בגיזות וולדות שהיו לה משבאה לביתו דכיון דנגנב ורלה ושילם נמלאת שלו למפרע: **פסקא.** פסקת הדבר בכל אדם שדעתו להקנות כפל אם יבא לכך ואין דעתו להקנות הולדות: **נעשה כאומר לו.** בשעה שמוסרה לו: **לכשתגנב ותרצה ותשלמני.** אם תשלם לי הקרן: **סמוך לגניבתה קנויה לך.** שעה אחת לפני גניבתה תהא הפרה קנויה לך והיא כבר היתה בעולם: **קושיא דר' זירא.** ללישנא בתרא ליכא לאקשויי גיזות וולדות דהא סמוך לגניבתה הוא דאקנייה: **א"נ דהוה קיימא באגם.** כשגנבה גנב ללישנא בתרא לא קני כפילא דהא סמוך לגניבתה לא היתה בחצירו שתהא חצירו קונה לו ומשיכה הוא שעתא לא הואי ובמאי יקני וא"ת תקני לו משיכה ראשונה שמשכה לו על מנת לקנותה שעה הסמוכה לגניבתה הא אמרינן בכתובות בהאשה שנפלו לה נכסים (דף פב.) האומר לחבירו משוך פרה זו ולא תיקני לך אלא לאחר שלשים לא קנה: **השוכר פרה ונגנבה כו'.** אע"פ שהשוכר חייב בגניבה ואבידה מ"מ אם רולה לשקר ולישבע שנאנסה היה נפטר בשבועה הלכך כי אמר נגנבה וחייב עצמו בקרן יקנה לו הכפל: **מקנה ליה כפילא.** יקנה לו הכפל: כל חיובי ופטורי דד' שומרין ילפינן מקראי לקמן בפרק השואל (דף צד:) שומר חנם ישבע על הכל אם לא פשע והשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר פטורין מן האונסין וחייבין בגניבה ואבידה שואל פטור במתה מחמת מלאכה דראויה לה דאמר ליה להכי שאלת לי ולא לאוקמה בכילתא: **וכל הנאה שלו.** שהיה עושה בה מלאכתו בלא שום שכר: **בדיבורא.** דהריני משלם: **לא מקני ליה.** הבעלים כפל שאין זו שום טובה מוטל היה עליו להניח דעתו שהשאילה לו חנם: **ללישנא קמא דרב פפא.** ודאי לא הוי תיובתא דנימא כיון דטעמא דרב פפא משום דלא הוה (א) למפטר נפשיה דהא מתה מחמת מלאכה לא שכיחא אפי' קדם ושילם נמי אית ליה לרב פפא דלא קני ליה כפילא ותיקשי ליה הא ודאי ליכא לאותובי דמלי אמר לך אלא אע"פ שאמר הריני משלם אמרי ולא אמרי אע"פ ששילם: **נימא תיהוי תיובתא.** מי נימא דשילם דוקא קאמר תנא דברייתא: **והא מדקתני.** תנא דברייתא גבי שוכר ואמר וגבי שואל (ב) ושילם בכך דתניא כוותיה דרב זביד: **שיילינהו.** בני הישיבה: **לתנאי.** שהיו שונין תוספתא דרבי חייא ותוספתא דרבי אושעיא שהם עיקר כדאמרינן בעלמא (חולין דף קמא.) כל מתניתא דלא מיתניא בי רבי אושעיא ורבי חייא לא תותבוה בי מדרשא:

דלמא מודה ומפטר. פי' דלמא ימהר להודות קודם שיבאו עדים והיינו כרב דאמר מודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור ואע"ג דממתני' דמרובה (ב"ק דף עה:) דייקי' דלא כרב על פי עצמו דומיא דעל פי עד אחד לפי מסקנא דהתם דאמר מסתברא מלתיה דרב בשחייב עצמו בקרן אבל היכא דפטר עצמו מכלום לא אמר לא מפקא מדרב וכן הלכה ולא כשמואל דמחייב דר' יוחנן סבר נמי התם דפטור ושמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן כדאמר פ' מי שהוציאוהו (עירובין דף מז:):

אי נמי דקיימא באגם. תימה דקיימא נעשה כאומר לו לכשתגנב ותשלמני הרי פרתי קנויה לך מעכשיו סמוך לגניבה דהשתא קני אפילו עומדת באגם כדאמר ר' יוחנן בפ' האשה שנפלו (כתובות ד' פב. ושם) משוך פרה זו ותקנה לך מעכשיו ולאחר שלשים יום קנה אפי' עומדת באגם וגיזותיה וולדותיה לא קנה אע"פ שאומר מעכשיו שאין הקנין נגמר עד סמוך לגניבתה כדאמר ר' יוחנן בפ' האומר (קידושין דף ס.) צא אחד וקדשה מעכשיו ולאחר שלשים יום בא אחר וקדשה מעכשיו ולאחר כ' יום בא אחר וקדשה מעכשיו ולאחר עשרה ימים בא אחר וקדשה מעכשיו אפי' הן מאה כולם תופסים בה דכל חד וחד רווחא לחבריה שבק ושמא י"ל דקידושין אלימי וכיון דאשכחו רווחא תו לא פקעי אבל הכא גיזות וולדות לכל הפחות הנהו דאיתנהו בשעת מסירה אהני מעכשיו לקנותה סמוך לגניבתה למפרע:

אלא מהא ליכא למשמע מינה. תימה כיון דקשיא ליה רישא לסיפא נימא נעשה כדאמרינן בפרק קמא דקידושין (דף ה:) ותקשה לר' יוחנן וי"ל דשילם נקט לאביי דפרק הגוזל קמא (ב"ק ד' קה.) לאורויי דאם נשבע ושילם דאין הכפל שלו ולרבא לאורויי שילם אע"פ שנשבע תחלה שהכפל שלו ולא רצה לישבע היינו לא רצה לעמוד בשבועה אבל אם אמר הריני משלם אם נשבע תחלה אין הכפל שלו:

שואל עד שישלם. הואיל וכל הנאה שלו ולהאי טעמא אפי' אם התנה להיות כש"ח לא קנה עד שישלם ולטעמא דלעיל דמשום לא שכיחא אם התנה להיות כש"ח קנה כפל במגו דפטר נפשיה בגניבה ואבידה דשכיחא:

ללישנא קמא דרב פפא ודאי לא הויא תיובתא. דקאמר הריני משלם לא קנה כפל אבל שילם קנה כפל ור"ח גרס ודאי הויא תיובתא דכיון דרב פפא מפרש טעמא משום דלא שכיח האי טעמא שייך אפילו בשילם והא דנקט ואמר הריני משלם משום דנקט גבי ש"ח וש"ש נקט נמי גבי שואל:

[לקמן לג.]

[ברכות סה. וש"נ ע' נדרי' עב.]

בבא קמא סג:

[לקמן לג. שבת יח. עירובין כ: גיטין סד.]

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פ"ח מהל' שאלה הל' א סמג עשין פב טוש"מ סי' רלה:

ה ב טוש"מ שם:

ו ג ד מיי' שם סמג שם טוש"מ שם:

ז ה ו ז ח מיי' שם הל' ג טוש"מ שם:

ח ט מיי' שם הלכה ד טוש"מ שם:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ללישנא וכו' דלא הוה ליה למפטר: (ב) ד"ה והא מדקתני וכו' וגבי שואל וקידם ושילם:

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא נעשה. עיין במרדכי פ"ק דב"מ אות רל"ח: שם אלא מהא ליכא למשמע מינה. נדה לג ע"ב: תוס' ד"ה אלא וכו'. וי"ל דשילם נקט לאביי. עיין נדרים דף ס ע"ב וצ"ע:

רבינו חננאל

ופריק רבא נעשה כאומר לו בשעה שהפקיד אצלו לכשתיגנב ותרצה ותשלם לי הרי פרתי זו קנויה לך מעכשיו. אי הכי כי נאותה שעה שהפקידה אצלו הקנה אותה לו. יהיה אפילו גזותיה וולדותיה לו. א) ופריק איכא דאמרי אמר רבא נעשה כאומר לו לכשתגנב ותרצה ותשלם לי תהיה פרתי זו קנויה לך סמוך לגניבה שעה אחת. פי' ללישנא קמא דרבא קנה דהא אית ליה בידית. ללישנא בתרא דרבא לא קנה דהא באגמא הות קיימא וליתה ברשותיה דליקני לה ליה. פירוש אחר מאי בינייהו איכא בינייהו קשיא דר' זירא. פירוש ללישנא בתרא דרבא דאמ' סמוך לגניבתה קניה לך לית אורחא לאקשויי אי הכי גיזותיה וולדותיה דליכא סמוך לגניבתה לא גיזות ולא ולדות. אי נמי דקיימא באגם. פי' ללישנא קמא דרבא לא קני כפל ב) דהא ליתה ברשותיה דליקני לה במשיכה ויזכה בכפילא. לפיכך ג) אמר פרתי קניה לך מעכשיו בעידנא דעיילא ברשותיה חוץ מגיזותיה וולדותיה. וללישנא בתרא דרבא אע"ג דהות באגמא קני לה דהא ברשותיה קיימא מעידנא דאפקיד מוה לגביה דהא מחייב בשמירתה ומינו דאיחייב בשמירתה כל היכא דאיתה ברשותיה קיימא הלכך זכי ליה בכפילא דאמרינן סמוך לגניבתה אקניה ליה מתה ונפקא מרשותיה ואשכחנא דמטי שהפקדון אצלו נגנבה. א"ר יוחנן לא שילם ממש אלא כיון שאמר הריני משלם אע"פ שלא שילם עדיין קנה. תנא נמי הכי השוכר פרה מחבירו ונגנבה ואמר השוכר הריני משלם ואיני נשבע שנאנסה ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשוכר. אוקמוה [ב"ק נז ע"ב] לר"מ שאמר שוכר כשומר חנם משלם. אמר רב פפא שומר חנם שאמר פשעתי בה מיקני ליה כפל דאי בעי הוה פטר נפשיה בגניבה ואבידה וכיון שאמר פשעתי ואני חייב לשלם כאילו שילם וקנה הכפל וכן שומר שכר שהודה לו כי נגנבה. אבל שואל אע"פ שאמר הריני משלם לא קנה הכפל דלית ליה למיפטר נפשיה אלא במותה מחמת מלאכה והא נגנבה וליתה גביה דנימא מחמת מלאכה מתה. איכא דאמרי שואל נמי כיון דאמר הריני משלם קני כפל וכו' אמר ליה רב זביד הכי אמר אביי שואל עד שישלם מאי טעמא הואיל וכל הנאה שלו היא בדיבורא לא קני ליה כפל. והלכתא כרב פפא בשומר חנם ובשומר שכר מיהו דאי בעו הוו יכלי למיפטר נפשייהו וקא מודו בההוא הנאה מקנה להו כפילא. הוא דשמעתיה דר' יוחנן סתמא היא. ורב זביד נמי לא פליג עליה אלא בשואל בלחוד ובשואל הלכתא כרב זביד דתניא בהדיא כוותיה ודייקינן ללישנא קמא דרב פפא דאמר שואל כיון שאין לו דרך להפטר מן התשלומין אע"פ שאמר הריני משלם לא קנה כפל הוא הדין ואפי' שילם דהא חיוביה קא פרע ולא מהני מידי למשאיל דליקני ליה כפילא אי הכי קשיא ליה הא דתניא השואל פרה מחבירו ונגנבה וקדם השואל ושילם ואחר כך נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשואל ואתינן לדחויה ד) ולא נדחית אלא מדקתני גבי שוכר ואמר הריני משלם ותבי שואל תני וקדם ושלם ושתי הברייתות הללו ביחד הם שנויות במקום אחד זו אחר זו במתניתא דבי רבי חייא דוקא קתני וקדם ושילם ש"מ דאפילו שואל אם שילם קנה כפל קשיא לרב פפא לפום דוקיא דדייקינן משמעתיה דהוא הדין אפילו שילם לא קנה. ויש מי שגורס הכי ללישנא קמא דרב פפא ודאי לא הויא הא דתניא כוותיה דרב זביד תיובתא ומאן דגרים הכי פשוטה היא אינה צריכה לפנים ולא לפני לפנים. תוב [מקשינן] ללישנא בתרא דרב פפא דאמר כיון דאמר השואל הריני משלם קנה כפל קשיא ליה הא מתניתא דקתני גבי שואל וקדם ושילם ואוקימנא דוקא שילם אבל אמר ואכתי לא שילם לא קנה ודחו דברי רב פפא בשואל לתרתי לישני ובשילם השואל דברי הכל כפילא דידיה היא הדלא כר' יוסי דאמר כיצד הלה עושה סחורה וכו'.

שלמי

א) נראה דנתחלפו השורות בכאן וכן נ"ל ופריך נעשה כאומר לו חוץ מגיזותיה וולדותיה איכא דאמרי אמר רבא וכו' עד תיבות שעה אחת. מאי בינייהו איכא בינייהו קושיא דר' זירא וכו' עד תיבות דקיימא באגם. פי' ללישנא קמא דרבא קנה וכו' עד תיבות דליקני לה ליה. פירוש אחר ללישנא קמא דרבא לא קני כפל וכו': ב) ר"ל אם לא הי' אומר מעכשיו. ג) נראה דל"ל לפיכך צריך שיאמר הרי פרתי קנויה לך מעכשיו דאז קנה לה בעידנא דעיילא ברשותיה: ד) דברי רבינו צריך ביאור בזה דלע"ק דרב פפא אין זה דיחוי כלל דשלם לאו דוקא דאדרבה דכ"ש דהוי תיובתא ואולי דגי' אחרת היה לו וצ"ע:

Courtesy of www.Tuvias.com

Talmud For Beginners – Class Five

www.chabad.org/1124375